

**YOSHLARDA MILLIY QADRIYATLARGA ASOSLANGAN ESTETIK
TARBIYANING AHAMIYATI.**

Hakimjonova Gulmira Azizbek qizi

Buxoro davlat Pedagogika Instituti I-bosqich magistranti.

Nurullayev F.G.

*Buxoro davlat Pedagogika Instituti Musiqa va tasviriy san'at kafedrasi, p.f.f.d (PhD)
professor.*

***Annotasiya;** Ushbu maqolada milliy qadriyatlarga asoslangan yoshlar tarbiyasi haqida fikr yuritilgan. Har bir inson o'z umrini tabarruk zotlar kechirgan ibratli hayot bilan taqqoslaydi. Uning konglida, men mana shu zotlarimizga munosib voris manmi? – degan savolni yuragiga tugadi. Ular shu qadar buyuk meros qoldiribdiki, mendan nima qoladi – degan tuyg'u bilan o'z faoliyatini bog'lasin. Darhaqiqat qadimda hunar o'rganish muqaddas hisoblanib, xalq kelajak avlodlarga o'zidan takrorlanmas kasblari bilan qadrlangan. Inson hayoti bir manzildan ikkinchi bir manzilga qarab yuriladigan yo'lga o'xshaydi. Bu yo'lda tekis yoki ravon, past yoki baland, olis va uzoq mashaqqat bilan erishadigan manzillar bor.*

***Kalit sozlar;** qadriyat, estetika, tarbiya, faoliyat, oila, bola, mahalla, inson, yosh avlod, pedagogika, o'quvchi, o'qituvchi, shaxs, kasb-hunar, sub'ekt*

***Аннотация:** В статье рассматриваются значение эстетического воспитания молодёжи средствами национальных особенностей. Знакомство со своей национальной культурой. Обсуждаются структура личности, роль эстетического воспитания школьников, целенаправленные педагогические процессы формирования и интеграции нравственных качеств.*

***Ключевые слова:** молодёжь, народные песни, культура, музыка, песня, воспитание, интеллект, литература, дитя, способность, национальная особенность, субъект, педагогика, учитель, ученик.*

Yangilanayotgan O‘zbekistonimizda o‘sib kelayotgan yosh avlodning estetik va odob-axloq borasidagi tarbiyasi asosi oiladan boshlanadi. Bugungi davrda, avvalo, oila boshi otananing o‘zi tarbiyalangan bo‘lishi va o‘z ibratli xulqi va fazilatlari bilan farzandlarini barkamol komil inson qilib tarbiyalashga o‘z hissasini qoshishi lozimligini talab-taqozo etmoqda. Milliy qadriyatlar esa O‘zbekistonda demokratik jamiyatni qurishda ahloqiy, ma'naviy va madaniy rivojlanishining ajralmas qismi hisoblanadi. Davlat dasturinig yetakchi yonalishlariga kora zamonaviy yoshlarning ma'naviy shakllanishi asosiy prinsiplari bu milliy ozlikni anglash, oz Vataniga g‘ururlanish tuyg‘usini vatanparvarlikni shakllantirish, milliy-qadriyatlar, an'ana va intellektual merosga hurmatni shakllantirishdir.

Estetik tarbiya bu insonyat faoliyatidagi eng qadimiy mashg‘ulotlardan biri hisoblanadi, estetik tarbiya har doim tarbiyaviy tadbirlarning eng asosiy negizi bo‘lganligini e'tirof etish lozim va albatta estetik tarbiya ilmiy dunyoqarashni shakllanishida barkamol avlodni bilim doirasini kengaytirishda alohida e'tiborga molik. Estetik tarbiya – insonning voqelikdagi va gozallikni idrok etish, tushinish va qadriga etish qobiliyatini ostiradi, estetik tarbiya shuningdek, insoniyat faoliyatining har qanday sohasida estetik boyliklar yaratish, gozalik qonuni boyicha ijod qilish ehtiyojidan kelib chiqadi. Estetik tarbiyaning asosiy maqsadi-jamiyat a'zolarining har tomonlama mukammal rivojlanishlari uchun gozallikni tolaqonli his etishga komaklashishdan iboratdir. Estetik tarbiya eng avvalo, tabiat va jamiyatda gozallikni kora bilish, uni tog‘ri tushinish va qadrlash qobiliyatini tarbiyalashdan iborat. U hayot va mehnatning barcha tomonlariga gozalik ato etish qobiliyatini tarbiyalash, dunyoda mavjud bo‘lgan gozallikni idrok qila bilishga va hayotda haqiqiy gozallik uchun kurashni orgatadi.

Har bir inson oz umrini tabarruk zotlar kechirgan ibratli hayot bilan taqqoslaydi. Uning konglida, men mana shu zotlarimizga munosib voris manmi? – degan savolni yuragiga tugadi. Ular shu qadar buyuk meros qoldiribdiki, mendan nima qoladi – degan tuygu bilan o‘z faoliyatini bog‘lasin. Darhaqiqat qadimda hunar organish muqaddas hisoblanib xalq kelajak avlodlarga ozidan qoladigan takrorlanmas hunarlari bilan qadrlangan. Inson hayoti bir manzildan ikkinchi bir manzilga qarab yuriladigan yo‘lga oxshaydi. Bu yo‘lda tekis yoki ravon, past yoki baland, olis va uzoq mashaqqat bilan erishadigan manzillar bor. Biz yoshlar bu manzilda bamisoli tog‘lar osha odimlayotgan odamlarmiz.

Mamlakatimizda sogʻlom va barkamol avlodni tarbiyalash yoshlarning oʻz ijodiy va intellektual salohiyatini royobga chiqarish, mamlakatimiz yoshlarini XXI asr talablariga tuliq javob bera oladigan, har tomonlama rivojlangan shaxslar boʻlib voyaga etkazish uchun zarur shart-sharoitlar va imkoniyatlarni yaratish boyicha keng koʻlamli aniq yonaltirilgan chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadida bejiz emas. Jamiyatning kelajagini, davlatning istiqbolini, xalqning iqbolini yoshlarga berilayotgan taʼlim va tarbiyaning samarasi, sifati bilan bogʻliqligini his etmaslik mumkin emas. Shunday ekan, bolalarimizning yurish-turishi, dunyoqarashi va qiziqishi bilan qiziqmaslik ham loqaydlikdir.

Mudhish illatlarning ibtidosi esa loqaydlikdan boshlanadi. Shunday ekan, har birimiz ota-onamizmi yoki biron kasb egasimizmi hammamiz uyda ham, koʻchada, mahalla-koyda, ishxonada ham bolalar tarbiyasiga masʼul ekanligimizni unutmasligimiz kerak. Yoshlar har xil taʼsirlarga beriluvchan boʻlishini ularni yot va yov gʻoyalar oqimiga qoʻshilib ketmasligi uchun hammamiz javobgarmiz. Xuddi shu maqsad bilan bugun Yoshlarning foydali mashgʻulotlar bilan shugʻullanmasdan, koʻcha-koyda sangʻib yurishi, maxsus kasb-hunar togaraklariga bormasdan vaqtlarini behuda otkazishlari xunuk oqibatlariga olib kelishi mumkin. Gʻoyaviy boshliq bor boʻlgan joyda turli illatlar, jinoyatlar uchraydi. Yoshlarni millat tanlamas illatlar – giyohvandlik, odam savdosi, spid, diniy ekstremizm, terrorizm kabi ofat-balolardan saqlash burch va vazifamizdir.

Bugungi kunda mamlakatimizda yoshlarimizning barkamolligi uchun barcha imkoniyatlar eshigi keng ochilgan. Shunday ekan, yosh avlodning maʼnaviy olamini buzgʻunchi taʼsirlardan asrash uchun taʼlim-tarbiya jarayonida qanday tamoyillarga asoslanish va qanday jihatlarga eʼtibor qaratish kerak, degan masala faylasuflar, gumanitar fan olimlarining diqqat markazida turibdi. Ana shu jihatlarni inobatga olib ushbu maqolada barkamol yosh avlodni milliy qadriyatlarga tayanib estetik tarbiyalash kun tartibidagi dolzarb muammolardan biri ekanligi yoritilgan. Barkamol yosh avlod ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirishda estetik tarbiya va maʼnaviy tarbiyaning orni masalasiga alohida toxtalishi bu masalaning bugungi kun uchun ham hayot-mamot darajasida ota muhimligidan dalolat beradi.

Taʼlim muassasidagi talabalarda esa milliy qadriyatlarni shakllantirishga yonaltirilgan tarbiyaviy faoliyatining asosida tahsil oluvchi va tarbiyachi ortasidagi sub'ektning-sub'ektga boʻlgan munosabati yotadi, bunday munosabatlar talabalarga nisbatan insoniy, xayrixoh va

qulay bo'lishi lozim. Ushbu jarayonning psixologik mexanizmlarini hisobga olish va ta'minlash – qadri yatlarni interorizasiyalashuvini oquvchilarning bilimlari, hissiyotlari va o'zini tutishlarini faollashtirish orqali amalga oshirish darkor. Mahalla (mahalla fuqarolar yig'ini) o'ziga xos, betakror kichik muhit shakli, u xalqqa nisbatan eng yaqin va o'zida ijtimoiylashuvning bir qancha turlarini jamlaydi. U maslahatchilar, oquvchilar va yoshlar uchun to'garaklarga ega bo'lgan holda yoshlarni milliy qadriyatlarga asoslanib tarbiya qilish ishlarini tashkillanishi uchun katta imkoni yatlarga ega, chunki mahallaning faoliyati yahlit va tabiiy va kunlik faoliyat davomida pedagogikaning tamoyillarini o'zida namoyon qiladi.

Mahallaning yaqin ijtimoiy muhit sifatida, hayotning ma'lum bir qancha salbiy jihatlarini zararsizlantirishga imkoniyat yaratadi, yoki ularni jamiyatdagi g'oyalar va ideallar, xalqning ma'naviyati va madaniyati, shaxsning manfaatlariga mos kelishiga qarab sezilarsiz darajaga keltiradi. Bunga "Oila-mahalla-ta'lim muassasasi" loyihasida, doirasida hamkorlikka imkon yaratadi, OTM va mahallaning ozaro aloqasi talabalarga milliy qadriyatlarni singdirish boyicha turli jamoaviy va shaxsiy faoliyat turlarini tashkil qilishga yo'l ochadi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. F.G Nurullayev, Firdavs To'xtayev-[MUSIQIY TOVUSHLARINING XUSUSIYATLARI TENDENTSIYALARI](#). Journal of science-innovative research in Uzbekistan, 2024/12/1, Tom-2,12, 8-15 betlar
2. Nurullayev Farrux Gaybulloyevich, X.G Saidovna. [FORMATION OF SPIRITUAL AND MORAL EDUCATION OF STUDENTS THROUGH THE MEANS OF UZBEK FOLK SONGS](#). International journal of artificial intelligence ISSN: 2692-515X
3. Xujayev Dilmurod Bakiyevich, Nurullayev Farrux Gaybulloyevich- [MAVRIGI VA BUXORCHA KONSEPTSIYASI TAMOYILLARI BUXORODA QAROR TOPISHI](#), International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING, 2024/4/30, Tom-5,1, 515-520 betlar
4. D.M Yusupovich, N.F. Gaybulloyevich- [Milliy Musiqa San'ati Ravnaq Topishida O 'zbek Folklorining O 'Rni Va Ahamiyati](#)- Diversity Research: Journal of Analysis and Trends, 2024/2/6, Tom-2,2, 4-8 betlar

5. Egamov Oxunjon Saidovich Nurullayev F.G- [BUXORO VOHASI FOLKLOR QO'SHIQLARI O'ZBEK XALQINING BOY MEROSI SIFATIDA](#), Confrencea - Virtual International Conferences, "International Conference on Advance Research in Humanities, Sciences and Education." [Vol. 1 No. 1 \(2024\)](#)
6. Istatov Muhridin Qaxramonovich, Nurullayev Farrux Gaybulloyevich- [MUSIQIY TOVUSHLARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI VA CHOLGU ASBOBLARIDA JOR BOLISH USLUBLARI](#). International Conference on Advance Research in Humanities, Sciences and Education, Hosted from New York, the USA <https://confrencea.org> January 30th, 2024, Confrencea 1 (1),74-78
7. Norqulov Sh Sh, F.G Nurullayev. [SKRIPKA CHOLG'U ASBOBIGA BIR NAZAR. PEDAGOGS INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL | PEDAGOGS | PED | VOLUME-76 | ISSUE-1\(2025\)](#)
8. Norqulov Sh Sh, F.G Nurullayev. [MUSIQA TO'GARAGLARINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISHGA OID NAZARIY-PEDAGOGIK HAMDA PSIXOLOGIK ASOSLAR. ЛУЧШИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ | INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL](#) . Vol. 39 No. 1 (2025)
9. Nurullayev Farrux Gaybulloyevich .[O'QUVCHILARGA BOLALAR FOLKLOR QO'SHIQLARINI O'RGATISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI](#). [Vol. 75 No. 1 \(2025\): PEDAGOGS INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL | PEDAGOGS | PED | VOLUME-75 | ISSUE-1](#).
10. Sayfullayev Sanjarbek Sadullayevich Nurullayev Farrux Gaybulloyevich. [FOLKLOR QO 'SHIQLARINING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI](#). International Conference on Advance Research in Humanities, Sciences and Education, Hosted from New York, the USA <https://confrencea.org> January 30th, 2024
11. Rustamov Feruz Tavakkal oqli, & Nurullayev Farrukh Gaybulloyevich. EDUCATION OF A CHILD BY MUSIC IN THE EARLY PERIOD OF LIFE. (2023).Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development, 22, 29–34.Retrieved from <https://sjird.journal> spark.org /index.php/ sjird/article/ view/863
12. Usmanov Azizbek Azamatovich, Nurullayev Farrukh Gaibulloyevich. THE ROLE OF MUSIC CULTURE LESSONS IN THE GROWTH OF THE CONSCIOUSNESS OF

- THE STUDENT YOUTH AND NATIONAL THINKING. (2023). *Western European Journal of Modern Experiments and Scientific Methods*, 1(4), 5-9.
13. Usmonov Azizbek Azamatovich, Nurullayev Farrux Gaybulloyevich. O'Quvchilarni Ma'naviy-Axloqiy Shakllantirishda O'zbek Xalq Qo'Shiqlari Ahamiyati. *Progress Annals: Journal of Progressive Research*|Vol. 1 No. 8 (2023): Progress Annals.Published: 2023-12-06
 14. X.M.Ashurmuxamadovna, N.F.Gaybulloyevich **MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING MUSIQIY FAOLIYATI.** (2023). *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 3(4), 14-19.
<https://mjstjournal.com/index.php/mjst/article/view/282>
 15. Nurullayev Farrux Gaybulloyevich. "O'ZBEK MUSIQASI TARIXI" FANINI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR. *Ilm-fan va texnologiyalar*. 2023 №2(1) Наука и технологии
 16. Habibullayeva G.H.,Nurullayev F.G. O'ZBEK FOLKLOR QO'SHIQLARINING BOLALAR TARBIYASIDAGI AHAMIYATI. *Inter education & global study* 2023
 17. Z.X Xamrayev, F.G Nurullayev - O 'ZBEK ESTRADA SAN'ATINING XALQ MADANIY HAYOTIDA TUTGAN O 'RNI - *Экономика и социум*, 2023 № 4-2 (107) стр 325-328
 18. Hamdamova Sitora Rustamova, Nurullaev Farrukh Gaibullayevich-MUSIC AS A TOOL FOR RAISING CHILDREN EARLY LIFE.*Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*.2022/11/29 Vol.9, 422-427
 19. Фаррух Гайбуллоевич Нуруллаев-Значение Фольклёрной Музыки В Воспитание Детей.*Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*.2022/11/24. Vol 12. 189-193
 20. Rahmonova Hojibuvi Rizojon Qizi, Nurillayev Farrux-Musiqaning inson ruhiyatiga tasiri qadimgi dunyo olimlarining qarashlarida. *Ta'lim fidoyilari, OOO «Research and publications»* 2022.Vol 24,№ 45, 73-83
 21. Madaminova Muyassarxon, Nurullayev F.G.-UMUMIY ÓRTA TA'LIM MAKTABLARIDA MUSIQA TARBIYASI.*Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*2022 Special issue,130-134, OOO «THE FUTURE OF A NEW DAY»

22. Фаррух Гайбуллоевич Нуруллаев- Случайный выбор качественных характеристик материала по музыки или порядок его изложения в процессе создания музыки или исполнения опуса. SCIENTIFIC PROGRESS.2021.Vol 2, №4(pp. 588-593)
- 23.Nurullaev F.G. The role of folklore in the raising of children. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol. 8 No. 12, 2020 Part III ISSN 2056-5852.
- 24.Нуруллаев Ф.Г., Нуруллаева Н.К. Роль фольклорных песен в воспитании учащихся. Научно– методический журнал «Проблемы педагогики» №3(48). Москва 2020. С.15-17.
- 25.Нуруллаев Ф.Г., Композиционный и исполнительский процесс в музыке // «SCIENTIFIC PROGRESS» Scientific Journal ISSN: 2181-1601, 2021.- pp. 576-581.
- 26.Нуруллаев Ф.Г. Импровизаторское творчество в XX веке по сфере музыке// «SCIENTIFIC PROGRESS» Scientific Journal ISSN: 2181-1601, 2021.- pp. 582-587.
- 27.Nurullayeva N.G., Nurullaeva N.K., Nurullaev B.G. Role and significance of folkler music in the upbringing of children of preschool age. Academicia An International Multidisciplinary Research Journal. Vol.10, Issue 10, October 2020.
- 28.Нуруллаев Ф.Г., Музыкальный процесс в западной музыке // «SCIENTIFIC PROGRESS» Scientific Journal ISSN: 2181-1601, 2021. - pp.570-575.
- 29.Нуруллаев Ф.Г., Норова Ш.У. Психология музыкальных дидактических игр на интегрированных занятиях// Вестник интергративной психологии. Журнал для психологов. Выпуск №17, 2018. – С.295-299.
- 30.Нуруллаев Ф.Г., Нуруллаева Н.К. Музыкально-историческое наследие центральной Азии (психологический настрой армии Темура). Психология XXI столетия, 18-20 марта 2020 года С. 115-118.